

ZBIÓR WIADOMOŚCI DO ANTROPOLOGII MUZEALNEJ

Nr 5 / 2018

ISSN 2391-6869

Czasopismo internetowe ZWAM – ZBIÓR WIADOMOŚCI DO ANTROPOLOGII MUZEALNEJ poświęcone zagadnieniom: muzeum, muzeologia, muzealnictwo, antropologia kulturowa, etnologia, etnografia, ukazujące się w ramach wydawnictw Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego

**POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
WROCŁAW–ŁÓDŹ 2018**

WYDAWCA

Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
ul. Fryderyka Joliot-Curie 12, 50-382 Wrocław
tel. 71 321 16 10, fax 71 321 16 14

RADA NAUKOWA

prof. dr hab. Zofia Sokolewicz (prof. emeritus Uniwersytet Warszawski) – Przewodnicząca Rady
prof. dr hab. Michał Buchowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
dr Roman Chmełyk (Muzeum Historyczne we Lwowie)
prof. Amareswar Galla (International Institute for the Inclusive Museum – Kopenhaga)
prof. Barbara Glowczewski (Centre National de la Recherche Scientifique – Paryż)
prof. dr hab. Lech Mróz (prof. emeritus Uniwersytet Warszawski)
prof. dr hab. Jan Święch (Uniwersytet Jagielloński)
prof. Maria Wrońska-Friend (James Cook University – Townsville)

REDAKCJA

Katarzyna Barańska – redaktor naczelny
Damian Kasprzyk – sekretarz redakcji
Marcin Lutomiński – redaktor językowy (język polski)
Beata Panek – redaktor językowy (język angielski)
Jan Barański – redaktor techniczny
Hubert Czachowski
Ewa Klekot
Anna Nadolska-Styczyńska

SKŁAD I ŁAMANIE

Bartłomiej Siedlarz eBooki.com.pl

PROJEKT GRAFICZNY LOGO PISMA

Patrycja Koszyk

Pierwotną wersją pisma „Zbiór Wiadomości do Antropologii Muzealnej”
jest wersja internetowa

© Copyright by Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław 2018

ISSN 2391-6869

ADRES REDAKCJI

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, pok. 229
ul. Lindleya 3/5, 90-131 Łódź
tel. 42 635 61 59, zwam@ptl.info.pl

Spis treści

Katarzyna Barańska

Słowo od Redakcji	5
-------------------------	---

ARTYKUŁY

Elżbieta Nieroba

Tekst muzealny jako narzędzie angażowania publiczności muzealnej. W stronę nowego modelu komunikowania w muzeum	9
--	---

Agnieszka Grabowska

Wartość czy ułomność? Kopie i rekonstrukcje w zbiorach etnograficznych	25
---	----

Piotr Czepas

Kuźnia z Porszewic, powiat Pabianice, województwo łódzkie jako dokument architektury i rzemiosła wiejskiego	55
--	----

Janusz Barański

„Arka” Józefa Iwańczaka – o pewnym spiskim muzeum rodzinnym	67
---	----

Grzegorz Studnicki

Prywatne i społeczne muzea na Śląsku Cieszyńskim w kontekście tożsamości regionalnej	157
---	-----

Bożena Kubit

Etnograf w mieście. Projekt wielokulturowości w Muzeum w Gliwicach.....	177
---	-----

Anna Nadolska-Styczyńska

Muzea w sieci zobowiązań. Próba zdiagnozowania problemów	211
--	-----

Katarzyna Barańska

Muzea i samorządy. Uwagi o potrzebie wzajemności.....	227
---	-----

Michał Żerkowski

O obiektach przejściowych. Wystawa <i>Utracone – odzyskane</i> . <i>Ciąg dalszy...</i> w Łodzi	237
---	-----

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Nadja Valentinčič Furlan

Ludzie z fabryki porcelany	257
----------------------------------	-----

Filip Wróblewski

Wileńskie kiermasze. Fotografia „etnograficzna” między archiwum a ekspozycją	265
---	-----

Anna Deredas, Jarosław Świtalski

- Recenzja wystawy stałej *Na wspólnym podwórku – łódzki tygiel kultur i wyznań* (Muzeum Miasta Łodzi) 279

Olga Purchla

- Recenzja wystawy „Widok zza bliska. Inne obrazy Zagłady” prezentowanej w Muzeum Etnograficznym im. Seweryna Udzieli w Krakowie 299

Sebastian Latocha

- Synergia okrągłych jubileuszy. O wystawie czasowej *Awangarda i państwo*, Muzeum Sztuki w Łodzi 305

Janusz Barański

- 15th EASA Biennial Conference, Staying, Moving, Settling*, Sztokholm 14-17 sierpnia 2018 309

Michalina Janaszak

- Sprawozdanie z I Dorocznej Konferencji Stowarzyszenia Muzealników Polskich *Miejsca – nie miejsca? Muzea wobec zmian społecznych*, 7–9 marca 2018, Muzeum Śląskie w Katowicach 313

Alicja Soćko-Mucha, Krystian Mucha

- Żartobliwie i poważnie w sierpeckim skansenie. 317

Katarzyna Zięba

- Doktoranci dla dziedzictwa kulturowego. Sprawozdanie z warsztatów UNA EUROPA, 21-24 listopada 2018, Uniwersytet Complutense, Madryt 321

Joanna Dziadowiec-Greganić

- Dziedzictwo rzemieślnicze i rękodzielnicze Gminy Wiśniowa w działaniu 325

Filip Skowron

- Żaden zwiedzający nie jest samotną wyspą. Komunikat na temat projektu badawczego „Krakowski odbiorca kultury” 335

Anna Kwaśniewska

- Artur Trapszyc, *Rybacy nieszawscy. Studium z dziejów grupy zawodowo-regionalnej w XX wieku*, Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu, Toruń 2017, ss. 268 339

Damian Kasprzyk

- Zdzisław Kupisiński, Jan Łuczowski, *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia weselne w Opoczyńskim. Tradycja a współczesność*, Muzeum Regionalne w Opocznie, Opoczno 2016, ss. 323 343

Karolina Wanda Rutkowska

- Muzeum Guzików w Łowiczu – z perspektywy 20 lat 349

- Noty o autorach. 357

- Recenzenci ZWAM Nr 5/2018 363

Katarzyna Barańska

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Instytut Kultury

Słowo od Redakcji

Szanowni Państwo,

kolejny, piąty już numer „Zbioru Wiadomości do Antropologii Muzealnej” przedstawiamy Państwu u schyłku 2018 roku. Roku, który obfitował w rocznice i wydarzenia. Bodaj najczęściej wspominana była rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości. Jednak trzeba przypomnieć, że mijający rok był również poświęcony uzyskaniu przez Polki praw wyborczych, stuleciu KUL-u, Zbigniewowi Herbertowi, Irenie Sendlerowej, harcerstwu w rocznicę utworzenia ZHP oraz wielu innym postaciom i wydarzeniom. Wiele poważnych oraz ważnych ludzi i ich spraw zostało uhonorowanych w ciągu mijających 365 dni. Równocześnie, jak donosi Adrian Kotowski: „Firma Google opublikowała na swoim blogu listy najpopularniejszych haseł, jakie szukano przy pomocy najpopularniejsze wyszukiwarki w sieci. Polaków interesowały Mistrzostwa Świata w piłce nożnej, popularnym tematem były wybory samorządowe, a także śmierć popularnych artystów takich jak Avicii i Kora Jackowska. Polscy internauci bardzo chętnie szukali też wiadomości na temat RODO, Eurowizji 2018, filmu Kler i serialu Korona królów” (<https://pclab.pl/news79501.html>). Pamięć o minionych wydarzeniach i bieżące zainteresowania Polaków pozornie zdają się więc pozostawać w różnych obszarach. Dla dookreślenia tego obrazu należałoby do tego spisu dodać chociażby jeszcze nasze codzienne, powszednie osobiste sprawy w ich personalnym i społecznym wymiarze. Dla bardzo wielu z naszych czytelników (i oczywiście autorów) rok upływający stał się przełomowy ze względu na wprowadzenie w życie przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego, Ustawy 2.0. Inni z kolei zawarli związki małżeńskie, uczestniczyli w pogrzebach, chrzcinach, odbierali nagrody lub złe wyniki badań lekarskich... Bez sensu jest mnożenie przykładów, truizmem jest

również stwierdzenie, że nie jest możliwe ujęcie tego wszystkiego, co się wydarzyło w słowa wszystko jedno krótszego, czy dłuższego tekstu.

Niezależnie jednak od tego, czy jest to możliwe, czy też zupełnie nie, wszyscy nieustająco podejmujemy próby zdefiniowania, uchwycenia, zrozumienia owej nieobjętej mozaiki świata i naszego-w-nim-bycia. I takie próby podejmują również muzea. Wszystkie z wymienionych wyżej spraw znalazły lub mogą znaleźć odzwierciedlenie w muzealnych kolekcjach, wystawach lub podejmowanych działaniach edukacyjnych. Niemal każdy (a może każdy?) pomyślany przedmiot znajduje się w jakimś muzeum na świecie i może stanowić przyczynek do badań i interpretowania wybranego wycinka kultury. Muzea przedstawiają zwiedzającym zróżnicowany i wielowymiarowy obraz świata w jego materialnym wymiarze. Konieczność poszukiwania zrozumienia dla gromadzonych artefaktów sprawiała, przez kolejne dziesięciolecia funkcjonowania muzeów, że gromadzono w nich również wielkie zasoby dokumentacji (na różnych nośnikach) dotyczące tego, co dziś nazywa się dziedzictwem niematerialnym. Muzea są więc doskonałym zapleczem dla tworzenia krajowych i światowych list tego rodzaju dziedzictwa. W tym miejscu należy zaznaczyć sukces krakowskich szopkarzy, których tradycje zostały jako pierwsze z Polski w bieżącym roku wpisane na światową listę dziedzictwa niematerialnego UNESCO. Jest to również święto, ale także i wyzwanie do podejmowania wzmózonej pracy, dla dwu krakowskich muzeów – Etnograficznego i Historycznego Miasta Krakowa – w których znajdują się bogate kolekcje szopek i materiałów z nimi związanych. Krakowskim Muzealnikom gratulujemy i liczymy, że w kolejnym numerze naszego pisma zechcą z nami podzielić się refleksjami o tym, co ten sukces spowodował i zmienił w funkcjonowaniu ich muzeów.

Podobnie jak muzea, które w swojej wielości starają się ogarnąć całość zróżnicowanego życia człowieka, my w naszym piśmie staramy się (zgodnie z podjętymi pierwotnie założeniami) zamieszczać teksty dotyczące możliwie różnorodnych aspektów muzealnictwa. Dlatego w spisie treści naszego numeru znajdziecie Państwo zarówno artykuły, jak i sprawozdania oraz recenzje o bardzo zróżnicowanej tematyce. Obiekty muzealne, podpisy na wystawach, muzea miejskie i muzea wiejskie, działania samorządów i kwestie muzealnictwa prywatnego, relacje z dyskusji o kondycji muzealnictwa prowadzonych w Polsce i w obiegu światowym... Nasz spis rzeczy zawiera różne treści i chcielibyśmy, by jego charakter stał się dla Państwa wyzwaniem oraz okazją do tworzenia nowych eksploracji, opracowań i uzupełnień. By stał się zaczątkiem wyłaniania się nowego porządku, nowych muzealnych kosmogonii. Do czego jak zwykle bardzo zapraszamy i zachęcamy, powtarzając kolejny raz przyjęte motto – *Ad maiorem musei gloriam!*

Noty o autorach

Katarzyna Barańska – dr hab., stały opiekun kolekcji etnograficznej w Muzeum – Zespole Zamkowym w Niedzicy. Autorka książek *Muzeum etnograficzne: misje, struktury, strategie*, Kraków 2004 oraz *Muzeum w sieci znaczeń. Zarządzanie z perspektywy nauk humanistycznych*, Kraków 2013. Członek Międzynarodowej Rady Muzeów (ICOM) oraz Rady ds. Muzeów przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Adiunkt w Instytucie Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego. Redaktor naczelna ZWAM.

Janusz Barański – profesor w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zajmuje się teorią i metodologią antropologiczną, teorią kultury, estetyką antropologiczną, muzeologią i problematyką dziedzictwa kulturowego. Opublikował m.in. książki: *Socjotechnika, między magią a analogią: szkice o masowej perswazji w PRL-u i III RP*, *Świat rzeczy: zarys antropologiczny*, *Etnologia i okolice: eseje antyperyferyjne* oraz *Etnologia w erze postludowej: dalsze eseje antyperyferyjne*.

Piotr Czepas – etnolog, archeolog, doktor nauk humanistycznych w zakresie etnologii. Od 2003 roku zatrudniony w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi. Sprawuje opiekę nad Działem Gospodarstwa i Przemysłu Wiejskiego, od 2015 roku pełni funkcję kuratora Zespołu Działów Etnograficznych. Jest członkiem Interdyscyplinarnego Zespołu Badania Wsi Uniwersytetu Łódzkiego. Autor opracowań z zakresu historii wiejskiego przemysłu, tradycyjnego budownictwa chłopskiego, archeologii pradziejowej oraz scenariuszy wystaw z zakresu kultury materialnej.

Anna Deredas – etnolog, archiwista, łódzki przewodnik miejski, członek Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.

Joanna Dziadowiec – doktor nauk humanistycznych w zakresie etnologii, magister kulturoznawstwa (UJ). Adiunkt w Państwowym Muzeum Etnograficznym

w Warszawie, redaktor czasopisma „Etnografia Nowa – The New Ethnography”. Wiceprzewodnicząca ds. akademickich i badawczych sekcji młodych Międzynarodowej Organizacji Sztuki Ludowej IOV World – organizacji konsultacyjnej UNESCO i ECOSOC. Badacz, ekspert dziedzinowy Fundacji Obserwatorium Żywej Kultury – Sieć Badawcza w Warszawie. Należy m.in. do Association of Critical Heritage Studies, Intangible Heritage Researchers Network oraz Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Pomysłodawczyni, współzałożycielka i wiceprzewodnicząca Sekcji Studiów nad Dziedzictwem i Pamięcią Kulturową przy Zarządzie Głównym PTL. Autorka ponad 50 publikacji naukowych i popularnonaukowych w tym monografii *FESTUM FOLKLORICUM. Performatywność folkloru w kulturze współczesnej. Rzecz o międzykulturowych festiwalach folklorystycznych*, Warszawa 2016.

Agnieszka Grabowska – kustosz w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie. Etnolog, absolwentka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego i Podyplomowego Studium Muzealniczego Instytutu Historii Sztuki UW. W Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie pracuje od 2004 r. W latach 2004-2009 zajmowała się w Muzeum pracami wydawniczymi. Obecnie opiekuje się kolekcją strojów i tkanin PME. Autorka wystawy *Bogurodzica, Królowa, Matka. Różne twarze Marii* oraz publikacji i scenariuszy edukacyjnych o tematyce etnograficznej. Członek Stowarzyszenia Pracownia Etnograficzna, Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego oraz Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

Michalina Janaszak – doktorantka w Zakładzie Studiów Polskich i Regionalnych w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończyła historyczne studia magisterskie na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (specjalność: turystyka historyczna i animacja historii) oraz Podyplomowe Studium Muzeologiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego i studia podyplomowe z zakresu etnologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Muzealniczka pracująca w Muzeum-Zamek Górków w Szamotułach. Członkini Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego i Stowarzyszenia Muzealników Polskich. Zajmuje się muzeologią oraz problematyką związaną z ochroną dziedzictwa kulturowego.

Damian Kasprzyk – dr nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego, prezes łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, członek Towarzystwa Naukowego Płockiego. Zasiada w redakcjach czasopism: „Zeszyty Wiejskie”, „Zbiór Wiadomości do Antropologii Muzealnej”, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego”. Członek

rad muzealnych przy Muzeum Wsi Radomskiej i Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Ewa Klekot – antropolożka, tłumaczka, kuratorka, doktor nauk humanistycznych. Wykłada na Uniwersytecie Warszawskim i w School of Form w Poznaniu, współpracuje z Muzeum Warszawy; przewodnicząca Rady Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie; członkini zarządu Société Internationale d’Ethnologie et de Folklore. Zajmuje się antropologicznymi badaniami dziedzictwa i muzeum, antropologią dizajnu i sztuki, zwłaszcza społecznym konstruowaniem sztuki ludowej i prymitywnej, a także materialnością i wartościowaniem rzeczy uznawanych za dizajn, sztukę, zabytek, eksponat muzealny. W badaniach etnograficznych interesuje się potencjałem badania przez praktykę.

Bożena Kubit – etnograf, muzeolog, pracownik Muzeum w Gliwicach, od 1996 r. Kierownik Działu Etnografii. Autorka licznych wystaw i towarzyszących im publikacji oraz artykułów etnograficznych. Zainteresowania: historia i kultura Śląska, wielokulturowość, obrzędowość, ikonografia.

Anna Kwaśniewska – dr hab., profesor Uniwersytetu Gdańskiego, pracownik Instytutu Archeologii i Etnologii UG. Zainteresowania badawcze: etnologia Kaszub i Pomorza Wschodniego; niematerialne dziedzictwo kulturowe Pomorza; historia badań etnologicznych; antropologia społeczności rybackich; antropologia społeczności postmigracyjnych; socjologia kultury; małe narody i grupy etniczne basenu Morza Bałtyckiego. Autorka książek: *Rzemiosło garncarskie na terenie Kaszub od końca XVIII wieku do 1939 roku* (Gdańsk 2006), *Badania etnologiczne na Pomorzu Wschodnim w XIX i XX wieku. Ludzie, instytucje, osiągnięcia badawcze* (Gdańsk 2009). Członek Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.

Sebastian Latocha – dr nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego, członek Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Współautor m.in. książki *Znikające sklepy. Kultura handlu na ulicy Wschodniej w Łodzi* (2017). Wraz ze Stowarzyszeniem Twórców Sztuki Użytkowej inicjator wystaw, konferencji i spotkań w wili w Woli Krzysztoporskiej. Miłośnik sklepów muzealnych.

Krystian Mucha – mgr, asystent w Katedrze Makroekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Anna Nadolska-Styczyńska – dr hab., etnolog, muzealnik. Przez kilkanaście lat prowadziła Dział Kultury Ludowych Krajów Pozaeuropejskich Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Autorka książek: *Ludy zamorskich łódów. Kultury*

pozaeuropejskie a działalność popularyzatorska Ligi Morskiej i Kolonialnej, Wrocław 2005; *Pośród zabytków z odległych stron. Muzealnicy i polskie etnograficzne kolekcje pozaeuropejskie*, Toruń 2012. Kierownik Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Członek redakcji ZWAM.

Elżbieta Nieroba – dr, socjolog, adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Opolskiego. Zainteresowania badawcze koncentrują się wokół socjologii kultury (w szczególności instytucji muzeum, dziedzictwa kulturowego, modeli uczestnictwa w kulturze), pamięci społecznej oraz socjologii emocji. Autorka między innymi monografii *Pomiędzy dobrem wspólnym a elitarnością. Współczesny model muzeum* (Opole 2016) oraz *Na styku historii i codzienności. Społeczność lokalna wobec miejsca pamięci* (Opole 2017, współautor A. Czerner).

Olga Purchla – doktorantka w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W swoich zainteresowaniach badawczych eksploruje problematykę związaną z turystyką, trudnym dziedzictwem oraz publicznością muzealną. Członkini redakcji pisma antropologicznego „Barbarzyńca”.

Karolina Wanda Rutkowska – dr, etnolog i antropolog kulturowy, a także pedagog. Autorka książek i publikacji naukowych z dziedziny regionalizmu. Współpracuje przy realizacji wydawnictw m.in. dotyczących dziejów i kultury regionu łowickiego. Współzałożycielka i dyrektor Muzeum Guzików w Łowiczu, inicjatorka Ogólnopolskiej Akcji na Rzecz Ochrony Praw Autorskich Twórców Ludowych „Łapta złodzieja!” oraz autorka projektu „Etnografia w szkole i przedszkolu”. Współtwórczyni i administratorka Łowickiego Wehikułu Czasu.

Filip Skowron – etnolog, polonista, adiunkt w Dziale Edukacji Muzeum Narodowego w Krakowie. Doktorant w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego praca doktorska będzie poświęcona współczesnemu odbiorowi muzeów. Od dziesięciu lat praktykuje edukację muzealną.

Alicja Soćko-Mucha – dr, asystent muzealny w Dziale Folkloru i Tradycji Krakowa Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, autorka pracy doktorskiej z etnologii poświęconej bachtinowskiej teorii śmiechu.

Grzegorz Studnicki – etnolog, dr hab., adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Śląski w Katowicach oraz etnograf w Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie. Autor książki *Śląsk Cieszyński: obrazy przeszłości a tożsamość miejsc i ludzi* (Katowice 2015). Zainteresowania: antropologia społeczności lokalnych, antropologia pogranicza, współczesne formy wykorzystania tradycji, tożsamość i pamięć zbiorowa, etnografia Śląska Cieszyńskiego.

Jarosław Świtalski – mgr, ekonomista, etnolog, członek Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.

Nadja Valentinčič Furlan – kuratorka filmów etnograficznych, Słoweńskie Muzeum Etnograficzne w Lublanie.

Filip Wróblewski – etnolog, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego. Członek Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego oraz Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego. Zainteresowania naukowe: historia antropologii, archiwistyka etnograficzna, metodologia i metodyka badań terenowych, kultura popularna, kultura wizualna, teoria fotografii, medioznawstwo.

Katarzyna Zięba – absolwentka kierunku Zarządzanie Kulturą UJ i Podyplomowego Studium Muzeologicznego UJ, doktorantka na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ; na codzień kustosz w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius

Michał Żerkowski – etnolog i antropolog kulturowy, doktorant w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ. Zajmuje się antropologią psychologiczną, historią antropologii kulturowej i idei. Zaangażowany w projekty badawcze z obszaru etnopsychologii i antropologii kognitywnej. Publikował ostatnio w „Studiach Etnologicznych i Antropologicznych” oraz „Etnografii. Praktykach, Teoriach, Doświadczeniach”. Członek Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego; kolekcjoner tradycyjnej sztuki pozaeuropejskiej.

Recenzenci ZWAM Nr 5/2018

prof. dr hab. Andrzej P. Kowalski (Uniwersytet Gdański)

prof. dr hab. Jan Święch (Uniwersytet Jagielloński)

prof. dr hab. Maciej Ząbek (Uniwersytet Warszawski)

**prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Benedyktowicz (Instytutu Sztuki
Polskiej Akademii Nauk - Warszawa)**

prof. nadzw. dr hab. Inga Kuźma (Uniwersytet Łódzki)

prof. nadzw. dr hab. Andrzej Lech (Uniwersytet Łódzki)

**prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Olechnicki (Uniwersytet Mikołaja
Kopernika w Toruniu)**

dr Tarczycjusz Buliński (Uniwersytet Gdański)

**dr Marek Grabski (Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny
w Wygiełzowie i Zamek Lipowiec)**

dr Monika Kujawska (Uniwersytet Łódzki)

**dr Agnieszka Przybyła-Dumin (Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny
w Chorzowie, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej)**

dr Stanisława Trebunia-Staszal (Uniwersytet Jagielloński)

ISSN 2391-6869